

Meini Prawf Asesu Cyffredin a Ddefnyddiwyd	CYFEIRIO		D	C	B	A
	METHU'N LLWYR	ANFODDHAOL	BODDHAOL	DA	DA IAWN	RHAGOROL
1. Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Pwnc (gan gynnwys llenyddiaeth sydd wedi'i seilio ar ymchwil a gwybodaeth a dealltwriaeth o'r pwnc)	☐	☐	☐	✕	☐	☐
2. Sgiliau Deallusol (Dadansoddiad)	☐	☐	✕	☐	☐	☐
3. Cymwysiaidau Pedagogiaidd a Phroffesiynol (Cymhwysiad a Defnydd Ymarferol)	☐	☐	✕	☐	☐	☐
4. Sgiliau Trosglwyddadwy Allweddol	☐	☐	☐	✕	☐	☐

RHOWCH SYLWADAU AR FEYSYDD RYDYCH CHI'N TEIMLO EICH BOD WEDI PERFFORMIO'N DDA YNDDYNT	RHOWCH SYLWADAU AR FEYSYDD RYDYCH CHI'N TEIMLO BOD ARNOCH ANGEN EU DATBLYGU
Rydw i'n teimlo fy mod wedi asesu cryfderau a chyfyngiadau'r dulliau o gasglu data yn dda, gan ddefnyddio llenyddiaeth berthnasol i atgyfnerthu'r corff o ysgrifennu.	Ni theimlaf fy mod wedi cysylltu digon o lenyddiaeth wrth drafod camau nesaf i'r dysgwr, a beth yw'r dyletswyddau sydd arnaf i.

Enw'r myfyriwr	Catrin Raymond	Dyddiad	28ain o Fai 2018
Llofnod y Myfyriwr	C.A.Raymond		

Cynorthwyo cynnydd disgybion: dadansoddiad manwl o ddatblygiad cyfannol un plentyn gan gyfiawnhau'r camau dysgu nesaf

Cod y modiwl: M7X02153 Datblygiad Ysgol a Chynnydd Disgyblion

Rhif Myfyriwr: 1700228

Grŵp: C

Nifer o eiriau yn yr aseiniad: 4912

Strwythur yr aseiniad

- 1. Rhagarweiniad**
- 2. Casglu Data**
 - 2.1** Arsylwi
 - 2.2** Cynadledda Plant
 - 2.3** Creu mapiau a lluniau
 - 2.4** Ffotograffau a theithiau
 - 2.5** Ystyriaethau Moesegol
- 3. Dadansoddi'r dysgwr a'r camau nesaf**
 - 3.1** Agweddau
 - 3.2** Sgiliau
 - 3.3** Gwybodaeth
 - Llythrennedd: Darllen, Ysgrifennu a Llafar
 - Rhifedd
 - 3.4** Bylchau yn y data
- 4. Casgliadau**
- 5. Cyfeiriadau**
- 6. Atodiadau**
 - 6.1** Ffurflen ganiatâd casglu data
 - 6.2** Adroddiad diwedd flwyddyn 2017
 - 6.3** Cofnod Asesu'r Ysgol ar gyfer Plentyn A
 - 6.4** Ffurflenni arsylwi anffurfiol yr ysgol
 - 6.5** Esiamplau o waith Plentyn A
 - 6.6** Ffotograffau Plentyn A o'i hoff ardaloedd i ddysgu
 - 6.7** Cwestiynau gofynnwyd yn y cyfweiliad

1. Rhagarweiniad

Canolbwynt yr aseiniad hwn yw dadansoddiad manwl o ddatblygiad cyfannol un plentyn sydd yn rhan o fy nosbarth ar gyfer fy ail brofiad addysgu proffesiynol. Wedi pedair wythnos o arsylwi ac addysgu'r plentyn casglwyd haenau o ddata i goladu gwybodaeth am gyrhaeddiad presennol y plentyn. Fel rhan o'r broses roedd hefyd bwyslais ar ddefnyddio llais y plentyn i ddeall ei agwedd tuag at ei ddysgu ei hun.

Cynhelir y profiad addysgu proffesiynol mewn ysgol wledig ar gyrion ffin Sir Benfro. Ystyrir yr ysgol fel un gymharol newydd ar ôl iddi gael ei sefydlu yn 2004 wedi i dair ysgol yn yr ardal gau a chyfuno i greu'r ysgol hon. Mynychir gan gant saithdeg a naw o blant o'r ardal leol o oed tair i un ar ddeg, gyda phum deg y cant o ddisgyblion yn dod o gartrefi lle siaredir Cymraeg fel prif iaith yr aelwyd (Estyn, 2012). Derbynnir prydau ysgol am ddim gan 7.5% o ddisgyblion yr ysgol, canran sydd wedi gostwng yn rheolaidd dros y pum mlynedd ddiwethaf. Yn ôl gwefan Fy Ysgol Leol gosodwyd yr ysgol yng nghategori cefnogaeth melyn yn 2017, sef cwmp o gategori gwyrdd o'r ddwy flynedd flaenorol (Llywodraeth Cymru, 2017).

Er pwrpas yr aseiniad hwn cyfeirir at y plentyn dan sylw fel Plentyn A. Bachgen ym mlwyddyn dau sydd yn chwe mlwydd oed ydyw, ac sydd yn cael ei ben-blwydd yn hwyr yn y flwyddyn academiaidd. Roedd yn unig blentyn tan eleni pan gafodd frawd bach. Cymraeg yw ei iaith gyntaf a daw o gartref Cymreig lle siaredir Cymraeg yn unig gyda dau riant. Dyma'r unig ysgol mae Plentyn A wedi mynychu ers oedd yn dair blwydd oed, ac ers cychwyn mae pwyslais wedi bod ym mhob un o'i ddosbarthiadau am wendid yn ei sgiliau echddygol bras a manwl. Er ei fod wedi'i gyfeirio at sawl asiantaeth tu allan i'r ysgol, gan gynnwys therapydd galwedigaethol, mae'r sgiliau dal i fod yn anaeddfed am ei oedran. Mae'n gymeriad brwdfrydig ac o hyd â hyder i ddweud ei ddweud a chyfrannu at drafodaethau, ta beth yw'r cyd-destun.

Trwy ddadansoddi'r holl ddata casglwyd am agweddau sy'n gysylltiedig â'r dysgwr, bydd modd crynhoi sut i symud dysgu Plentyn A yn ei flaen. Cyn gwneud hyn mae angen gwerthuso'r dulliau casglu data er mwyn ystyried os yw'r casgliadau yn ddilys neu beidio.

2. Casglu data – Y Dull Mosaig

Defnyddiwyd y dull Mosaig i gasglu data am Blentyn A. Penderfynwyd defnyddio'r dull oherwydd roedd yn fodd o ddefnyddio amrywiaeth o ffynonellau i gael darlun llawn o'r plentyn. Datblygwyd y dull Mosaig gan Clarke a Moss (2005) ar gyfer astudiaethau ar blant ifanc dan bump oed. Mae'n cael ei rannu i dair rhan:

Rhan 1: plant ac oedolion yn casglu dogfennaeth trwy ddefnyddio teils y mosaig sef, arsylwi, cynadledda plant, mapiau a lluniau a ffotograffau.

Rhan 2: cysylltu gwybodaeth ar gyfer deialog.

Rhan 3: penderfynu ar ddilyniad a newid.

Oherwydd mae'r data casglwyd trwy'r arfer hyn yn ansoddol, cyfyngir cyfleoedd i gyffredinolï'r canlyniadau gan eu bod yn bersonol i'r plentyn targed, ac nid ydynt yn cynrychioli gweddill plant y dosbarth. Cysylltir agweddau o gasglu data trwy'r dull Mosaig gyda damcaniaeth Piaget (1932). Amlygwyd bod amgylchedd y plentyn yn ganolbwynt i'w ddatblygiad ac yn fodd o wneud synnwyr o'r byd o'i gwmpas.

Crynowyd mai plant ifanc sydd yn arbenigwyr eu bywydau, yn gyfathrebwyr medrus, yn afaelyddion eu hawliau ac yn greawdwyr ystyr (Clarke a Moss, 2001). Felly nid yw gwerth siarad â phlant am eu bywydau yn cael ei esgeuluso. Wrth weithredu'r weledigaeth hon trwy gasglu data am Blentyn A, galluogwyd llais y plentyn i fod yn galon i bob peth a gasglwyd amdano. Aiff Clarke a Moss (2001) ymlaen i esbonio bod pwysigrwydd gwrando fel dull integredig sydd yn cyfuno'r gweledol a'r llafar yn hanfodol bwysig i blant ifanc heb fawr o sgiliau deialog. Mae sicrhau amrywiaeth o ddulliau casglu data yn arf i alluogi plant ifanc i gyfathrebu syniadau a theimladau i oedolion heb iddynt wneud ar lafar, ond yn symbolaidd, megis ffotograffau neu luniau. Gellir felly defnyddio'r rhain i sbarduno siarad, gwrando ac adlewyrchu.

Galluogwyd Plentyn A i arwain trafodaethau trwy wrando arno. Rhoddwyd y rhyddid iddo fynychu teimladau am bwysigrwydd pethau personol i'w fywyd. Cysylltir hyn â damcaniaeth Vygotsky; wrth i blentyn rhannu barn datblygir ei ddealltwriaeth o bwysigrwydd pethau yn ei fywyd, a pham eu bod yn bwysig iddo (1978).

2.1 Arsylwi

Defnyddir arsylwi fel dull i geisio deall galluedd, anghenion a diddordebau plant ifanc (Clarke et al., 2003). Sicrhawyd bod yr ymchwil a gasglwyd trwy arsylwi heb gyfranogi yn digwydd yn amgylcheddau naturiol y plentyn. Trwy wneud arsylwadau fel hyn rhoddodd disgrifiad cyfoethog o fywyd y plentyn, ond roedd yn dibynnu ar bersectif oedolyn i gysylltu agweddau at ei gilydd oedd felly yn eu gwneud yn gasgliadol. Mae dulliau arsylwi wedi eu beirniadu gan lawer o ymchwilwyr oherwydd gall y dulliau gwrthrychu plant (Woodhead a Faulkner, 2000).

Manteisiwyd ar y cyfle i arsylwi heb gyfranogi yn ystod wythnos gyntaf y profiad addysgu proffesiynol. Galluogwyd hyn ystyriaeth annhueddol a datgysylltiedig i'r sefyllfa, yn enwedig gan fod y berthynas rhwng Plentyn A a finnau yn newydd ac yn datblygu. Dywedir mai rôl amhleidiol yr arsylwr yw'r sylfaen sydd yn ei ganiatáu i wneud dadansoddiad gofalus trwy feirniadu pob ffenomenon yn gysylltiedig â'r ymchwil (Abbott, 2009).

Er nad oedd cysylltiad blaenorol i gefndir addysgol Plentyn A, roedd dal perygl o grynhoi yn rhagfarnllyd fel arsylwr heb gyfranogi, oedd efallai yn gwreiddio o gredoau neu ragdybiaeth bersonol, a gallai effeithio ar ddibynadwyedd a dilysrwydd y nodiadau maes. Nid oedd eglurder pendant am ddigwyddiadau bu yn y dosbarth yn flaenorol, felly roedd gofyn i ddehongli'r hyn a welwyd yn unig ynglŷn â Phlentyn A. Yn yr un modd effeithiodd presenoldeb dieithryn ar y plentyn. Oherwydd yr effaith hwn nid yw'r data yn ddilys, ond yn wybodaeth annaturiol a ffurfiol (Abbott 2009).

Caiff arsylwi wrth gyfranogi (megis addysgu a chofnodi digwyddiadau wedi'r wers) eu ffafrio mewn ymchwil cyfranogol oherwydd mae'r ymchwilydd yn rhan o'r gweithgareddau fel person cyfarwydd, wrth gofnodi rhyngweithiad cyfranogwyr. Dadleuir ei fod yn lleihau pŵer yr ymchwilydd dros y plentyn (Clarke et al., 2003: 30).

2.2 Cynadledda Plant

Disgrifiwyd cynadledda plant fel cyfweliad anffurfiol, ond wedi'i strwythuro i ganfod barn plant (Clarke a Moss, 2004). Casglwyd data wrth Blentyn A ar ffurf cyfweliad byr fel er mwyn iddo amlinellu'r ffordd hoffai ef ddysgu, a beth oedd yn bwysig iddo yn yr ysgol. Yn ôl Brooker (2001) mae plant ifanc yn gallu rhoi sylwadau ystyrllon am eu profiadau, meddyliau a theimladau pan gwestiynwyd yn addas, a phan mae'r ymchwilydd yn cydnabod mae'r

cyfweliad yn broses o siapio cilyddol (Morrison et al, 2000). Cydnabyddir nid yw pob plentyn â diddordeb mewn siarad, ac i rai plant mae'n gwell gwneud sgwrs ymchwil wrth symud (Clarke, 2004). Nid oedd angen gwneud gyda Phlentyn A. Roedd yn hyderus wrth ateb cwestiynau am agweddau cysylltiedig â bywyd yr ysgol, a'i farn ef am bethau welai yn anodd a hawdd, a'i hoff lefydd a gweithgareddau. Cryfderau'r dull hwn yw eu bod yn amlygu mewnwelediadau newydd i ddelweddau plentyn trwy sgwrs naturiol a hyblyg, ac yn hyrwyddo perthynas gadarnhaol rhwng y cyfwelydd a'r cyfwelai. Wrth ddeall barn plentyn mae'n bosib gallwn ragfynegi barn am agweddau eraill o'i haddysg, a defnyddio hyn ar gyfer newidiadau ac ymchwil pellach i ddatblygu'r dyfodol. Yn bennaf mae llais y disgybl yn flaenoriaeth, ac mae'n caniatáu cael mewnbwn i'w ddysgu ac addysgu pellach.

Serch hynny mae plant yn gallu meddwl am beth mae'r oedolyn eisiau iddynt ddweud yn eu hymateb sydd yn creu data annilys ac annibynadwy (Gallop, 2000). Mae plant hefyd yn llai cymwys pan yn rhan o gyfweliadau clinigol mewn amgylcheddau arbrolfol i gymharu â phan maent yn cael eu harsylwi yn eu bywydau cymdeithasol (Vygotsky, 1978; Donaldson, 1978; Bronfenbrenner, 1979; Hogan, 2005).

2.3 Creu mapiau a lluniau

Dadleuir bod lluniau yn cipio cysyniadau, profiadau a ffenomena haniaethol i blant (Szto et al., 2005) gan eu bod yn boblogaidd a chyfarwydd i'r rhan fwyaf (Mauthner, 1997).

Defnyddiwyd felly i Blentyn A gael rhannu data mewn modd hwyliog a chyfarwydd iddo.

Serch hynny, mae Barker a Weller (2003) yn dadlau eu bod yn boblogaidd i rai ond yn amherthnasol i eraill, ac mae canfyddiadau o sgil darlunio plentyn yn gallu cael argraff negyddol ac yn cyfyngu beth allent hwy ddarlunio (Backett ac Alexander, 1991). Gellir hefyd bod yn hawdd camddechongli gwybodaeth o lun (Lange-Kattner ac Edelstein, 1995) ac felly mae'n bwysig i drafod y llun gyda'r plentyn i wneud yn siŵr ei fod yn cynrychioli ystyr a dehongliad y plentyn, ac nid yr ymchwilydd (Barker a Weller, 2003). Cymerwyd amser wedi i Blentyn A orffen ei lun i sgwrsio am yr hyn a wnaeth, a pham dewisodd agweddau penodol o'r llun.

2.4 Ffotograffau a theithiau

Yn yr un modd defnyddiwyd ffotograffau'r plentyn i sbarduno deialog er mwyn eu gallu ymgysylltu mewn ffordd ystyrlon (Kaplan et al, 2007). Fel lluniau gall camerâu galluogi plant

i reoli sut maent yn cynrychioli eu hunain a darparu perswâd emig (Booth a Booth, 2003). Er ymatebodd Plentyn A yn frwdfrydig i dynnu lluniau gyda camera o'i hoff lefydd yn y dosbarth, dadleuwyd nid yw pob plentyn â hyder nac yn teimlo'n gyfforddus i ddefnyddio'r dull hwn (Barker a Weller, 2003). Cawn hefyd cyfyng gyngor moesegol ynglŷn â chyfrinachedd, cydsyniad a pherchnogaeth y data.

Golygir teithiau bod plentyn yn mynd â'r ymchwilydd ar daith o gwmpas ei amgylchedd (Clarke a Moss, 2001). Maent yn rheoli cyfeiriad y daith a sut i gofnodi'r profiad, er enghraifft megis ffotograffau, mapiau neu recordiadau llais. Dadleuir bod ymagwedd gorfforol y dechneg yn apelio at blant ifanc yn fawr (Clarke, 2004), felly fe'i defnyddiwyd ar gyfer casglu data am farn Plentyn A am ei amgylchedd dysgu. Nid yw'r dull bob tro yn hygyrch i bawb, yn enwedig os oes anabledd ar blentyn.

Yn gyffredinol cysylltir sawl cryfder i ddulliau defnyddiwyd o fewn y dull Mosaig. Yn bennaf cawn weledigaeth i ddatblygiad y plentyn cyfannol a beth sydd yn bwysig iddynt a beth sy'n ei rwystro. Galluogir hyn pennu newidiadau a datblygiadau ar gyfer dysgu'r plentyn am y dyfodol. Magir ei hyder wrth iddynt sylweddoli bod oedolyn eisiau dysgu wrthynt, ac yn yr un modd datblygir hyder trwy fynegi barn a chael profiad o siarad a thrafod. Oherwydd yr amrywiaeth o ffyrdd o gyfathrebu sylwadau mae pob plentyn yn gallu cyfrannu. Er dweud hyn mae'n amhosib i ymchwilydd i gynrychioli sylwadau a phrofiadau plentyn ifanc oherwydd maent yn cael eu dehongli yn ffordd yr awdur.

2.5 Ystyriaethau Moesegol

Oherwydd cynhaliwyd yr ymchwil mewn dosbarth a'i bod yn targedu plentyn penodol, sicrhawyd bod ystyriaethau moesegol yn eu lle i ddiogelu pob cyfrannydd at y data. Cyn mentro ar gasglu unrhyw ddata arwyddwyd ffurflen ganiatâd gan athrawes y dosbarth wedi penderfyniad pwy fyddai'r plentyn targed. Cafwyd cydsyniad Plentyn A ar lafar iddo gadarnhau oes oedd yn hapus i fod yn rhan o'r broses o gasglu data amdano, ac i ystyried y camau nesaf am ei ddysgu. Esboniwyd iddo fod ganddo'r hawl i dynnu'n ôl o'r gweithgareddau ar unrhyw amser, ac ni fyddai'n cael ei drin yn wahanol i unrhyw blentyn arall yn y dosbarth. Casglwyd data mewn amgylcheddau naturiol y plentyn a sicrhawyd bod oedolion a phlant yna bob tro i ddiogelu rhag risgiau a chyhuddiadau. Cafodd pob darn o ddata ei gofnodi ar declyn yr ysgol gyda chyfrinair oedd ond yn adnabyddus i mi a'r

athrawes dosbarth. Bues yn siŵr o gadw cyfrinachedd Plentyn A a'i gadw'n anhysbys gan beidio â chofnodi ei enw ar unrhyw ddarn o ddata.

3. Dadansoddi'r dysgwr a'r camau nesaf

Defnyddir model ASG (Nottingham, 2013) i strwythuro'r dadansoddiad o'r dysgwr yn y rhan hon o'r aseiniad. Penderfynwyd defnyddio'r modd hwn o drefnu'r data oherwydd ei fod yn ystyried darlun cyflawn o'r plentyn. Wrth drafod yr elfennau sydd yng nglŵm i'r model, ceisir deall beth mae'r data yn ei ddweud am agweddau, sgiliau a gwybodaeth Plentyn A. Cysylltir y rhain i ddatblygiad llythrennedd, rhifedd, lles, datblygiad Personol a Chymdeithasol, a datblygiad corfforol y plentyn, cyn pennu'r camau ymlaen iddo'n gyfannol.

3.1 Agweddau

Ymddangosodd Plentyn A yn hapus ac yn frwdfrydig i fod yn rhan o'r dulliau casglu data sy'n gysylltiedig â'r dull Mosaig. Daeth ei chwilfrydedd yn amlwg o'r cychwyn wrth iddo gwestiynu pob rhan o'r gweithgareddau bu'n cyfrannu tuag at. Yn ôl Perry et al., (2000) trwy fod yn chwilfrydig mae plentyn yn archwilio a darganfod. Mae'r elfen o ddarganfod yn bleserus ac yn ei thro mae plentyn yn ei hailadrodd ac ymarfer. Trwy ymarfer daw meistrolaeth sydd yn galluogi pleser a hyder i blentyn ail-ymgydio mewn chwilfrydedd eto. Cysylltir hyn â phob agwedd o ddysgu Plentyn A pob dydd, mae o hyd yn gofyn cwestiynau, sydd fel arfer yn berthnasol, am bob cyfarwyddyd a rhoddir iddo. I gyd-fynd â gweledigaeth Perry et al., mae'n amlwg bod Plentyn A yn mwynhau elfennau o archwilio a darganfod yn ei ddysgu, sydd felly yn ei sbarduno i fynychu'r cylchred o chwilfrydedd. O ganlyniad i gyfweliad byr fel rhan o'r ymchwil, datgelodd ei fod yn hoff o weithgareddau sydd yn hyrwyddo dysgu annibynnol, neu waith ditectif fel disgrifiwyd yn ei iaith ef. Teimlai Plentyn A gyflawniad wrth wneud gwaith yn annibynnol ac ateb cwestiynau heb angen cymorth. Efallai'r bod hwn yn deillio o fod yn unig blentyn am gyfnod sylweddol o'i fywyd, a 'i fod wedi arfer ac yn mwynhau gweithio trwy weithgareddau sydd yn gwneud iddo ddarganfod atebion a rhesymau'n annibynnol. Mae astudiaeth achos gan gorff arolygu Estyn (2016) mewn ysgol yn ne Sir Benfro yn pwysleisio'r angen i annog dysgwr annibynnol trwy nifer o strategaethau. Ar gyfer Plentyn A byddai'n manteisio o gydnabod beth mae angen iddo wneud pan fydd yn dod ar draws rhywbeth nad yw'n ei wybod, a chael strategaethau priodol i wneud cynnydd â'u dysgu. Er mwyn apelio gweithgareddau'r dosbarth ato, dylwn

gynnwys a gwahaniaethu tasgau fel hyn i Blentyn A fel ei fod yn ymrwymedig i'w ddysgu annibynnol. Gallaf ei herio trwy greu gweithgareddau sydd â'r un ffordd o ddysgu, ond eu bod yn cynnwys gwaith grŵp er mwyn iddo drosglwyddo ei awydd o waith ditectif gydag eraill.

Mae Plentyn A yn gymeriad penstiff gydag awydd cryf i lwyddo ym mhob tasg a gwneir. Daw hyn yn amlwg o'i arsylwadau gan nad yw'n fodlon i adael tasg tan ei fod wedi gorffen. Wrth ei gwestiynu wrth gyfweld am beth oedd llwyddiant yn golygu iddo, dywedodd 'Dwi'n gwybod pan dwi'n llwyddo achos fi bydd yr olaf i benni'r gwaith'. Aeth ymlaen i esbonio ei fod yn credu oherwydd ef sydd olaf i orffen fe sydd wedi ymdrechu'r fwyaf i wneud y dasg yn gywir. Mae hyn yn arferiad yn ei waith ysgrifenedig yn hytrach na rhifedd. Gwelir ei fod yn ofalus tu hwnt wrth ffurfio'i lawysgrifen, ac o ganlyniad mae'n cymryd amser iddo greu brawddeg yn feddylol, ceisio ei hysgrifennu yn daclus cyn ei hanghofio oherwydd cyflymder ei sgiliau ysgrifennu. Wedi cyfweld a'i athrawes dosbarth, esboniodd efallai daw'r agwedd hon o darged ym mlwyddyn un. Buodd yn ymdrechu i fod yn geffyl blaen oedd yn amharu ar ansawdd a chywirdeb ei waith, ac wedi iddo drafod hyn â'r athrawes mae wedi ceisio arafu cyflymdra'r broses gynhyrchu. Fel cam nesaf i ddatblygu dysgu Plentyn A trown at weledigaeth Donaldson (2015) sydd yn mynnu rhaid gosod dibenion a meini prawf llwyddiant clir, modelu ac ymarfer a rhoi adborth rheolaidd a chraff i ddysgwyr asesu eu gwaith a'u llwyddiant. Aiff ymlaen i ddweud mai addysgu uniongyrchol yn galw am yr athro neu athrawes i chwarae rhan drwy sgaffaldio y broses dysgu; a dyma fyddai fy rhan i wrth addysgu Plentyn A yn effeithiol. Agwedd bwysig arall o hyrwyddo llwyddiant i ddisgyblion byddai creu cyd-destunau i blant ddangos gallu i ddysgu'n annibynnol; fel bu Plentyn A yn esbonio.

Wrth ofyn i Blentyn A am ei feddylfryd twf trwy gyfeirio cwestiwn am bryd fyddai ef yn teimlo'n glyfar, atebodd gan ddweud pan mae'n gwybod ei fod wedi rhoi ymdrech lawn i dasg, ac wedi dysgu rhywbeth nad oedd yn wybod iddo gynt. Awgrymir hyn bod ganddo feddylfryd agored yn nhermau ei ddysgu, ac wrth ei weld yn dyfalbarhau gyda thasgau teimlodd oedd yn her, cadarnhawyd ei awydd i ddysgu o'r profiad. Darganfuwyd gan Dweck (2015) fod plant oedd yn credu gallai eu deallusrwydd ddatblygu oedd yn perfformio'n well na phlant oedd yn meddwl i'r gwrthwyneb. Pwysleisir mai meddylfryd twf yw cydbwysedd o ymdrech a gwybod strategaethau sydd yn helpu gydag anhawster. Mae'n bwysig i annog dysgwyr, ac yn yr achos hwn i barhau i annog meddylfryd twf yn eu dysgu. Gallaf fodelu hyn

yn fy addysgu trwy ddangos bod camgymeriadau a chamsyniadau yn rhan naturiol o ddysgu, a'u bod yn eich datblygu fel dysgwr. Gall fy adborth gynorthwyo disgyblion trwy ei eirio gan fabwysiadu dywediadau i annog plant i gael meddylfryd twf.

(Dweck, 2015).

Esbonnir ystyr gwytnwch fel y gallu i adfer neu gymhwyso'n hawdd o aflwydd neu newid (Healy, 2014). Aiff hi ymlaen i amlygu wedi i blentyn gwydn adfer o her, maent yn berchen meddylfryd gwahanol sydd yn derbyn ei gamgymeriadau ac yn eu defnyddio i ddatblygu dysgu'r dyfodol, pe bai'n cyd-destun addysgol neu gymdeithasol. Credir bod optimistiaeth yn gydberthnasol â gwytnwch. Gwelwyd bod gan Blentyn A anhawster wrth ddelio gyda gwytnwch mewn llawer o gyd-destunau yn y dosbarth a thu hwnt i'w furiau. Nid yw'n gallu ymdopi â phlentyn yn gwneud niwed iddo, pe bai ar lafar neu'n gorfforol, hyd yn oed os fe yw tramgwyddwr y sefyllfa a'i weithredoedd ef sydd wedi achosi'r ffræ. Fel rhan o bedwar diben Donaldson (2015) ar gyfer cwricwlwm newydd i Gymru, pwysleisir pwysigrwydd

datblygu sgiliau unigolion i fod yn iach a hyderus trwy feithrin 'eu lles meddyliol ac emosiynol drwy ddatblygu hyder, cadernid ac empathi'. Er mwyn galluogi disgyblion i wneud hyn fel rhan o'u profiadau yn yr ysgol, gallaf ddefnyddio sesiynau stori a chysylltu storïau crefyddol iddynt ddeall pwysigrwydd ymddygiad cymdeithasol.

Amlygwyd diffyg hunanreolaeth Plentyn A yn gynnar yn y broses o'i arsylwi. Er wedi hen arfer â systemau rheoli dosbarth yr ysgol gwelwyd anhawster wrth aros ei dro i fynegi sylwadau a'r angen i dorri ar draws eraill iddo gael dweud ei ddweud cyn ei gyfoedion. Sylweddolwyd wrth arsylwi ac yn y cyfweiliad byr ei fod yn rhoi sylwadau oedd yn amherthnasol i gyd-destun y sgwrs, ac nid oedd yn ystyried nid oedd ei bwyntiau o werth i drafodaethau. Cytunwyd gyda'r athrawes ddosbarth bod agweddau o ddiffygion cyfathrebu cymdeithasol yn bodoli. Mae storïau cymdeithasol yn offer dysgu i gynorthwyo cyfnewid diogel a phwrpasol o wybodaeth rhwng rhieni, gweithwyr proffesiynol a phlant (fel arfer ag Awtistiaeth) (Gray, 2004). Mae stori gymdeithasol yn disgrifio cyd-destun, sgil, llwyddiant neu gysyniad yn fanwl gywir er mwyn i blentyn ddeall strwythur a phwrpas sefyllfa gymdeithasol a sut i ymddwyn yn addas. Trwy ddefnyddio'r rhain gyda Phlentyn A bydd disgwyliadau o'i ymddygiad a hunanreolaeth yn cael eu gosod iddo wybod os fydd ei sylwadau yn addas i'r cyd-destun.

3.2 Sgiliau

Cysylltir sgiliau cymdeithasol Plentyn A gyda'i agweddau tuag at hunanreolaeth a gwytnwch; dyma'r elfennau o fywyd ysgol a dysgu gwelir yn drafferthus. Sylweddolwyd wedi arsylwadau bod Plentyn A yn gweld hi'n anodd cadw ffrindiau am ei fod yn siarad dros ei gyfoedion, a gellir ystyried nid yw'n gwerthfawrogi eu barn na sylwadau. Annhebygol iawn oedd ei weld yn gweithio mewn grŵp yn llwyddiannus a phan gwestiynwyd Plentyn A yn y cyfweiliad dywedodd bod well ganddo weithio'n annibynnol fel gall gyflawni beth hoffai wneud yn ei ffordd ei hun. Mae'r datganiad hyn yn gwrthgyferbynnu â sylwadau Adderly et al. (2014). Dywedir bod plant yn teimlo'n fwy sicr a chynwysedig pan maent yn aelod o grŵp, ond nid yw hyn yn wir i Blentyn A. Wrth fynd ar daith o gwmpas yr ysgol, rhannodd Plentyn A ei fod yn hoff o gicio pêl yn erbyn y wal yn ei amser chwarae, neu mynd ar y wal ddringo, a dim ond 'ambell waith yn chwarae gyda ffrindiau'. Serch hynny, nodwyd ei fod yn gwahodd plant i'w gartref i chwarae ar ôl ysgol, ond ni allwn dybio mai efe sydd yn cychwyn y berthynas hon. Mae cyfeillgarwch yn newidyn sy'n gallu effeithio ar bersonoliaeth plentyn

a'i ddatblygiad cymdeithasol (Bukowski et al., 1996). Mae'n hynod bwysig felly bod Plentyn A yn cael profiadau o greu perthnasoedd fel rhan o'i ddatblygiad cyfannol. Byddai'r defnydd o storïau cymdeithasol eto o werth iddo wrth esbonio sut i ymddwyn gyda ffrindiau (Gray, 2004). Gallai fanteisio hefyd o gael cyfaill penodol sydd yn henach nag ef yn ystod rhai amseroedd chwarae sydd â diddordebau neu gefndir tebyg i annog y datblygiad.

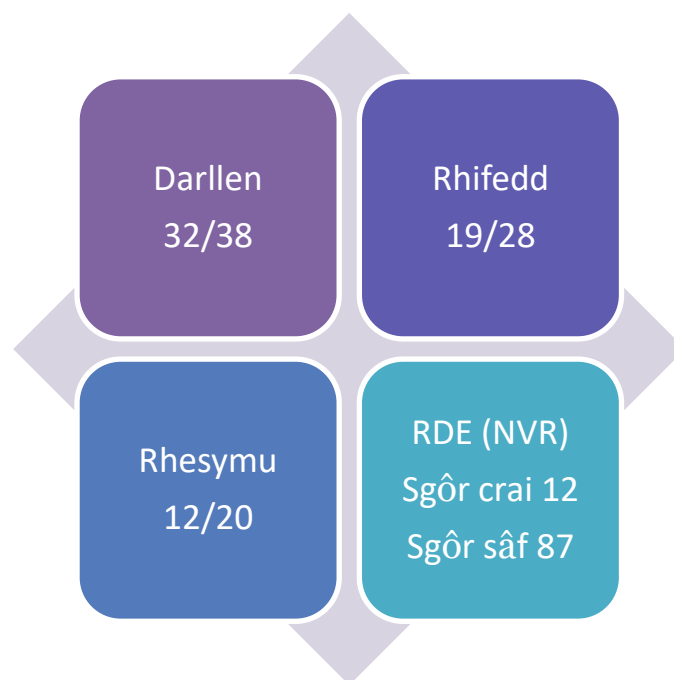
Mae Plentyn A yn caffael sgiliau llafar da iawn sydd y tu hwnt i ddisgwyliadau plentyn o'i oedran (gweler adroddiad a ffurflenni arsylwi'r ysgol am dystiolaeth). Yn amlwg mae ganddo fodelau iaith da yn y cartref a'r ysgol, ac mae o hyd yn ehangu ei eirfa trwy ofyn am ystyr geiriau anghyfarwydd a cheisio eu defnyddio, gwelwyd ei chwilfrydedd yn y maes hwn. Adnabuwyd yn yr arsylwadau ei fod yn sianelu ei sgysiau at oedolion yn fwy na phlant. Tybiwyd ei fod yn gwneud hyn oherwydd arferiad yn y cartref wrth fod yn unig blentyn am gyfnod hir, a hefyd efallai am fod oedolyn yn fwy tebygol o barhau i wrando ar beth sydd ganddo i ddweud. Sylwyd bod plant y dosbarth weithiau yn rhoi'r gorau ar wrando arno, neu yn ceisio troi'r sgwrs i ffocysu arnynt hwy; ni fuodd Plentyn A yn ymateb yn fodlon i hyn. Fel cam i ddatblygu ei sgiliau gwrando a chyfathrebu, efallai byddai Plentyn A yn manteisio o gael bod yn rhan o grwpiau trafod gyda phlant yn hun nag ef; efallai'r Cyngor Ysgol. Yma byddai ei eirfa ar yr un lefel a'i gyfoedion a byddai modd iddynt ymateb i'w sylwadau a phennu cwestiynau i'r hyn dywedir.

Ers dechrau'r ysgol mae sgiliau corfforol Plentyn A wedi bod yn anaeddfed ac mae wedi derbyn llawer o fewnbwn i ddatblygu ei sgiliau echddygol manwl trwy waith sesiynau gyda therapydd galwedigaethol, ffisiotherapydd ac optegydd. Wrth asesu ei lawysgrifen mae'n amlwg mae'r sgiliau wedi aeddfedu, ac mae Plentyn A yn rhoi gofal i'w waith ysgrifennu; cysylltir hyn â'i agwedd tuag at lwyddiant mewn tasg ac efallai bod yn cysylltu ei ymdrech i ysgrifennu'n daclus gyda'r llwyddiant o orffen. Er gwaethaf y datblygiad yn y sgiliau echddygol manwl, wrth weld Plentyn A yn symud o gwmpas y dosbarth ac yng ngwersi ymarfer corff mae sgiliau echddygol bras dal i fod yn anhawster iddo. Gwelwyd yn ddyddiol yn ei fod yn afrosgo, yn cael anhawster eistedd i fyny ar y mat ac yn pwyso yn erbyn gwrthrychau o hyd. Darllenwyd dystiolaeth am ddatblygiad echddygol bras babanod cynamserol i gymharu â datblygiad babanod tymor llawn wedi i mi ddarganfod bod diffyg sgiliau echddygol bras Plentyn A efallai yn deillio o'r ffaith roedd yn faban cynamserol. Dywed astudiaeth Graddfa Echddygol Babanod Alberta bod babanod cynamserol yn sgorio yn sylweddol is na babanod tymor llawn (van Haasert et al., 2006). Er mwyn cynorthwyo

dysgu Plentyn A byddai defnyddio adnodd megis Smart Moves yn ei alluogi i ddatblygu ei sgiliau echddygol bras a fyddai o les i sawl ymagwedd i'w ddysgu pob dydd. Pwrpas y rhaglen yw cynorthwyo plant oed cynradd ag anawsterau cydsymud (Drew, 2005). Byddai gwneud ymarferion byr a syml wedi'u dyfeisio gan Smart Moves yn ffordd hwyliog o ddatblygu sgiliau, a gallai gael eu defnyddio gyda'r holl ddosbarth. Ni ddatgelodd Plentyn A fod unrhyw agweddau corfforol o fywyd yr ysgol yn anhawster iddo, felly trwy weithio gydag ef ar y sgiliau dan sylw rhaid gwneud mewn modd sensitif rhag peidio ei ddigalonni a thynnu sylw at y gwendid.

3.3 Gwybodaeth

Cyflwynir y wybodaeth isod matrices o sgoriau profion Cenedlaethol Darllen, Rhifedd a Rhesymu Plentyn A, a hefyd sgôr prawf Rhesymu Di-eiriau.

Dangosir bod Plentyn A yn gweithio y tu hwnt i'w allu gwybyddol os yw'n ystyried ei sgôr rhesymu di-eiriau i fod yn fesuriad cywir. Mae sgôr sâf o gant yn ganolog wrth amcangyfrif gallu deallusol plentyn yn ôl yr ysgol. Yn amlwg nid yw'r rhagdybiaethau yma o hyd yn cyfateb i'r plentyn, ond defnyddir gan yr ysgol fel dangoswr o ble mae'r plentyn yn ei ddysgu presennol a'r posibiladau realistig o'i ddatblygiad yn y dyfodol. Oherwydd sgoriau gymharol dda yn erbyn sgôr rhesymu di-eiriau yn is na chanolog, mae'n bwysig bod plentyn fel hyn yn derbyn cymorth sylweddol i wneud yn siŵr:

- ei fod yn deall cysyniadau a'u bod yn cael eu hailadrodd os oes angen,
- bod ymwybyddiaeth glir o'r fath o ddysgwr ydyw a bod gweithgareddau wedi'u teilwra i gyd-fynd â hyn,
- bod adnoddau sydd angen ar y dysgwr yn effeithiol ac yn ddealladwy iddo.

Llythrennedd

Darllen

Dangosodd prawf darllen Plentyn A bod ei sgiliau yn datblygu'n dda. Casglwyd tystiolaeth am hyn hefyd o'i gofnod darllen ac wrth ddarllen gydag e yn y dosbarth. Er mwyn datblygu'r sgiliau yma ar gyfer addysg ym mlwyddyn tri ymhen rhai misoedd, mae angen rhoi'r cyfle i ymarfer llinynnau ac agweddau o gwricwlwm Cymraeg ar gyfer Cyfnod Allweddol Dau yn ystod gwersi cyn diwedd tymor yr Haf (Llywodraeth Cymru, 2015). Bydd hefyd cyfle i ddatblygu stamina wrth ddarllen testunau hirach nag arfer yn fantais i Blentyn A. Byddai modd cyflwyno hyn trwy strategaeth darllen cilyddol gan fodelu rolau'r rhagfynegydd, y crynhöwr, yr holwr a'r eglurwr i'r disgyblion cyn iddynt ffurfio grŵp i ddarllen testun (Llywodraeth Cymru, 2016). Rhoddir y strategaeth hon cyfle i ddarllen mewn grŵp ac ymestyn sgiliau darllen a deall a dod i ddehongliad dyfnach o destun. Ar gyfer Plentyn A byddai ymarfer sgiliau megis ffurfio barn a chynnig safbwynt wrth aros ei dro a gwrando ar eraill yn cysylltu â'r angen i ddatblygu ei sgiliau cymdeithasol a hunan rheoli.

Ysgrifennu

Yng nghyfweliad Plentyn A dyma'r agwedd o'i ddysgu mae'n gweld fel her pob dydd. Esboniodd fod ei law yn dechrau brifo wedi peth amser o ysgrifennu a thybiaf mai hyn yn gysylltiedig â'i sgiliau echddygol manwl. Mae ansawdd testun ei ysgrifennu o safon dda, ond y weithred sydd yn her iddo, gan gyfeirio yn ôl hefyd at yr ymdrech a'r amser sydd angen arno i ffurfio llawysgrifen a chofnodi ei feddyliau ar bapur. Teimlodd fod ei lyfr llawysgrifen yn gymorth iddo ymarfer a chyflymu ei ysgrifennu, ond fel strategaeth i ddatblygu ei sgiliau ymhellach byddai modd defnyddio ymarferion atgyfnerthu sgiliau echddygol manwl i'w gynorthwyo ymhellach.

Llafar

Sefydlwyd bod sgiliau llafar Plentyn A yn dda iawn ac er mwyn datblygu'r agwedd hon ymhellach dylid ei herio'n gyson gan gadarnhau bod ei ddealltwriaeth yn bendant, a'i fod yn defnyddio geirfa mewn modd priodol sydd yn addas a chywir. Ffordd o'i herio yw peidio â rhoi ateb wrth iddo gwestiynu ystyr gair neu ddywediad, ond casglu cwestiynau i'w sbarduno i ddysgu ystyr yn annibynnol. Bydd hyn yn datblygu ei gof am ei fod yn dysgu'n annibynnol, ac yn y ffordd hoffai dysgu orau.

Rhifedd

Wedi dadansoddi'r prawf Rhifedd daeth yn amlwg mai magl i Blentyn A oedd yr amrywiaeth o gwestiynau yn y papur oedd â gofynion mathemategol gwahanol; nid yw'n arferiad mewn gwersi Mathemateg i gyfuno sgiliau Mathemateg amrywiol felly deallwyd y cymhlethdod o un cwestiwn i'r llall. Gwelwyd bod hyn hefyd yn amharu ar ei ddysgu wrth wneud cwestiynau datrys problemau, lle nad oedd y sgil yn amlwg. Mae angen felly i amrywio gwersi i gynnwys amrywiaeth o sgiliau, fel sy'n berthnasol i sgiliau rhifedd defnyddir o ddydd i ddydd. Rhoddir hyn yr ymarfer iddo o ddadansoddi beth yw'r sgil a sut i'w weithredu.

Yn ôl y cyfweiliad Mathemateg yw hoff faes dysgu Plentyn B, er dangosodd y profion a'i waith yn y dosbarth bod ei sgiliau darllen yn well. Mae'n bwysig felly iddo barhau i fwynhau'r maes dysgu trwy wneud gweithgareddau ymarferol, bydd yn rhoi seibiant iddo o'r ysgrifennu.

3.4 Bylchau yn y data

Er llwyddwyd i gasglu amrywiaeth o ffynonellau oedd yn dadansoddi Plentyn A a'i ddysgu presennol, gwelwyd bylchau yn yr ymchwil a chyfyngiadau fel sydd yn berthnasol i bob math o gasglu data ansoddol.

Y cyfyngiad mwyaf oedd diffyg amser i benodi oriau i arsylwi heb gyfranogi ac amserlennu amser digonol i weithredu'r holl ddulliau sy'n gysylltiedig â'r dull Mosaig (Clark a Moss, 2001). Oherwydd amser prysur yn yr ysgol, adeg profion cenedlaethol a gweithgareddau eraill, amharwyd ar yr amser cyswllt gyda Phlentyn A oedd felly yn cyfyngu faint o ddata casglwyd. Nid yw cyfanswm y data yn ddigonol i allu datgan ei fod yn ddilys ac yn ddibynadwy. Yn sgil i'r diffyg amser, nid oes cydbwysedd o wahanol ddulliau o'i gasglu ac

mae wedi dibynnu'n drwm ar arsylwadau anffurfiol wrth addysgu'r plentyn fesul dosbarth cyfan. Nid oedd cyfle i greu mapiau na lluniau gyda Phlentyn A. Buodd amseru'r cyfnod yn anffafriol oherwydd roedd yn adeg y Profion Cenedlaethol, ac roedd llawer o bwyslais ar ymarfer ar eu cyfer. Roedd yr adeg wedi rhain yn ansefydlog oherwydd roedd Plentyn A yn tybio bod pob gweithgaredd doedd dim yn cael ei gofnodi yn ei lyfr yn rhan o brawf. Cymerodd amser iddo sylweddoli bod y cyfnod ar ben, ac roedd yn amlwg bod y profion wedi bod yn straen arno.

Yn bennaf wrth gasglu data o'r math a'i ddadansoddi, dim ond dehongliad personol ydy'r casgliadau a hynny wrth berson nad yw'n arbenigwraig.

4. Casgliadau

Wrth adfyfrio ar y prosesau yn gysylltiedig â'r aseiniad hwn crynhowyd elfennau amrywiol o ddysgu personol am Blentyn A ac am ymchwilio i safbwynt y plentyn. Y darganfyddiadau mwyaf a fu am y plentyn targed oedd bod gallu llafar yn gallu bod yn gamarweiniol ar ôl dadansoddiad manwl a chyfuno rhannau o'r mosaig at ei gilydd. Doeddwn i ddim wedi ystyried erioed amgylchiadau geni plentyn o'r blaen, a'r effaith ar ei ddatblygiad cyfannol presennol, ac roedd yn ddiddorol i gysylltu agweddau o fywyd y plentyn tu allan i'r ysgol. Sylweddolwyd hefyd ar bwysigrwydd llais y plentyn, a faint o wybodaeth gall hyn cyfleu wrth greu darlun cyflawn o'r plentyn.

Yn y dyfodol, fel arfau i ystyried plant fy nosbarth yn eu cyfanrwydd, byddaf yn ceisio casglu gwybodaeth arnynt yn gyson i greu portffolio yn cynnwys ffurflenni arsylwi mewn cyd-destunau amrywiol yn yr ysgol i greu darlun o ddatblygiad cyfannol dros gyfnod o amser. Rwyf hefyd yn ymwybodol o beidio â gosod disgwyliadau isel o ymatebion plant i gwestiynau cymhleth; wedi hynny, plant ydy arbenigwyr eu bywydau eu hun (Clarke a Moss, 2001).

5. Cyfeiriadau

Abbott, D. (2009) 'Participant Observation and Non-participant Observation' Ar gael: <https://www.tutor2u.net/sociology/blog/participant-observation-and-non-participant-observation> [Gwelwyd: 29ain o Fawrth 2018].

Adderley, R. J., Hope, A. M., Hughes, G. C., Jones, L., Messiou, K., a Shaw, K. P. (2014) 'Exploring exclusive practices in primary schools: focusing on children's voices.' [Ar y wê]. [24ain o Fai 2018]. Gweler: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08856257.2014.964580>

Backett, K. a Alexander, H. (1991) 'Talking to Young Children about Health: Methods and Findings' *Health Education Journal* 50: 34-38.

Barker, J. a Weller, S. (2003) 'Is it Fun? Developing Children Centred Research Methods' *International Journal of Sociology and Social Policy* 23 (1): 33-57.

Booth, T. a Booth, W. (2003) 'In the Frame: Photovoice and Mothers with Learning Difficulties' *Disability and Society* 18: 431-442.

Bronfenbrenner, U. (1979) *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design* Cambridge MA: Harvard University Press.

Brooker, L. (2001) 'Interviewing Children' yn G. MacNaughton, S. A. Rolfe a I. Siraj-Blatchford (eds.) *Doing Early Childhood Research* Maidenhead: Open University Press.

Bukowski, W. M., Newcomb, A. F., a Hartup, W. W. (1996) *The Company they Keep – Friendship in childhood and early adolescence*. Caergrawnt: Cambridge University Press.

Clark, A. (2004) 'The Mosaic Approach and Research with Young Children' yn N. Lewis, M. Kellett, C. Robinson, S. Fraser and S. Ding (eds.) *The Reality of Research with Children and Young People* London: Sage Publications Ltd.

Clark, A., McQuail, S. a Moss, P. (2003) *Exploring the Field of Listening to and Consulting with Young Children* Research Report 445 London: DfES Publications.

Clark, A. a Moss, P. (2001) *Listening to Young Children: The Mosaic Approach* London: National Children's Bureau.

Clark, A. a Moss, P. (2005) *Spaces to Play: More Listening to Young Children Using the Mosaic Approach* London: National Children's Bureau.

Clark, A. Moss, P. a Kjørholt, A. (2005) *Beyond listening: children's perspectives on early childhood services* Bristol: Policy Press, 29-49.

Donaldson, G. (2015) 'Dyfodol Llwyddiannus Adolygiad Annibynnol o'r Cwricwlwm a'r Trefniadau Asesu yng Nghymru.' [Ar y wê]. [Gwelwyd 26ain o Chwefror 2018]. Gweler: <http://gov.wales/docs/dcells/publications/150225-successful-futures-cy.pdf>

Donaldson, M. (1978) *Children's Minds* London: Fontana.

Drew, S. (2005) 'Smart Moves Consultancy and Coaching.' [Ar y wê]. [16eg o Fai 2018]. Gweler: <http://www.smartcc.co.uk/aboutus.html>

Dweck, C. (2015) Carol Dweck re-visits the growth mindset. [Ar y wê]. [14eg o Fai 2018]. Gweler: <https://www.stem.org.uk/system/files/community-resources/2016/06/DweckEducationWeek.pdf>

Estyn. (2012) *Estyn Adroddiadau Arolygu*. [Ar y wê]. [26ain Mawrth 2018]. Gweler: <https://www.estyn.llyw.cymru/homepage>

Estyn. (2016) 'Annog dysgwyr annibynnol' [Ar y wê]. [26ain o Fai 2018]. Gweler: https://www.estyn.llyw.cymru/arfer-ffeithiol/annog-dysgwyr-annibynnol?_ga=2.177545765.1268779875.1527599380-1155352599.1526246421

Gollop, M. M. (2000) 'Interviewing Children: A Research Perspective' yn A. B. Smith, N. J. Taylor and M. M. Gollop (eds.) *Children's Voices: Research, Policy and Practice* Auckland: Pearson Education.

Gray, C. (2004) 'Social Stories™ 10.0.' *Jenison Autism Journal*: 15, (4), 2-21.

Healy, M. (2014) 'The Resilient Child. Can you child bounce back from failure?' [Ar y wê]. [28ain o Fai 2018]. Gweler: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/creative-development/201407/the-resilient-child>

Hogan, D. (2005) 'Researching "The Child" yn Developmental Psychology' In S. Greene and D. Hogan (eds.) *Researching Children's Experiences* London: Sage Publications Ltd.

Kaplan, I., Lewis, I. a Mumba, P. (2007) 'Picturing Global Educational Inclusion? Looking and Thinking Across Students' Photographs From the UK, Zambia and Indonesia' *Journal of Research in Special Educational Needs* 7 (1): 23-35.

Lange-Kuttner, C. ac Edelstein, W. (1995) 'The Contribution of Social Factors to the Development of Graphic Competence' In C. Lange-Kuttner and G. V. Thomas (eds.) *Drawing and Looking* London: Harvester Wheatsheaf.

Llywodraeth Cymru (2015) *Cwricwlwm Cymru: Rhaglen Astudio ar gyfer Cymraeg, Cyfnodau Allweddol 2-4*. Caerdydd: Llywodraeth Cynulliad Cymru

Llywodraeth Cymru. (2016) 'Dysgu Cymru Meistr mewn Ymarfer Addysgol: Llythrennedd.' [Ar y wê] [Gwelwyd 19eg o Fawrth 2018]. Gweler:

<http://learning.gov.wales/resources/learningpacks/mep/literacy/creating-best-practice/developing-reading/?lang=cy>.

Llywodraeth Cymru. (2017) 'Fy Ysgol Leol.' [Ar y wê]. [24ain o Fawrth 2017]. Gweler: <https://gov.wales/topics/educationandskills/schoolhome/parents/my-local-school/?lang=cy>

Mauthner, M. (1997) 'Methodological Aspects of Collecting Data from Children: Lessons from Three Research Projects' *Children and Society* 11 (1): 16-28.

Morrison, M., Moir, J. a Kwansa, T. (2000) 'Interviewing Children for the Purposes of Research in Primary Care.' *Primary Health Care Research and Development* 1: 113-130.

Nottingham, J. (2011) 'Developing Attitudes, Skills and Knowledge.' [Ar y wê]. [22ain o Fai 2018]. Gweler: <https://www.slideshare.net/jabulani4/develop-ask>

Perry, B,D., Hogan,L. a Marlin, S,J. (2000) 'Curiosity, Pleasure and Play A Neurodevelopmental Perspective.' [Ar y wê]. [27ain o Fawrth 2018]. Gweler: https://childtrauma.org/wp-content/uploads/2014/12/CuriosityPleasurePlay_Perry.pdf

Piaget, J. (1932) *The Language and Thought of the Child* London: Routledge and Kegan Paul.

Szto, P., Furman, R. a Langer, C. (2005) 'Poetry and Photography: An Exploration into Expressive/Creative Qualitative Research' *Qualitative Social Work* 4:135-156.

Van Haasert, I,C., de Vries, L,S., Helders, P,J,M., a Jongmans, M,J. (2006) 'Early gross motor development of preterm infants according to the Alberta Infant Motor Scale.' [Ar y wê]. [26ain o Fai 2018]. Gweler: [https://www.jpeds.com/article/S0022-3476\(06\)00691-3/abstract?code=ympd-site](https://www.jpeds.com/article/S0022-3476(06)00691-3/abstract?code=ympd-site)

Vygotsky, L. S. (1978) *Mind in Society* Cambridge MA: Harvard University Press.

Woodhead, M. a Faulkner, D. (2000) 'Subjects, Objects or Participants?' yn P. Christensen and A. James (eds.) *Research with Children: Perspectives and Practices* London: Falmer Press.

6. Atodiadau

6.1 Ffurflen ganiatâd casglu data

Ynglŷn ag: Aseiniad Myfyrwyr TAR Cynradd: caniatâd a chadarnhad bod gwaith wedi cael ei wneud yn yr ysgol ar gyfer yr aseiniad 'Datblygiad Ysgol a Chynnydd Disgyblion', Haf 2018.

Annwyl fentor dosbarth / uwch fentor ,

Ar gyfer y modwl prifysgol a enwir uchod, gofynnir i hyfforddeion i nodi un dysgwr sydd yn y dosbarth lle maent wedi cael eu lleoli a, dros y cyfnod Profiad Addysgu Proffesiynol, ymchwilio i'w ddysgu yn fanwl. Gallai'r dystiolaeth sydd angen ei chasglu arnynt gynnwys:

- arsylwi;
- gofyn i'r dysgwr nodi mannau/ pethau sy'n ei helpu ef / hi i ddysgu;
- trafod gyda'r disgybl a/ neu'r athro'r hyn sy'n helpu'r disgybl i ddysgu a sut maent yn teimlo am ddysgu;
- casglu samplau o waith a allai ddangos rhywbeth am gynnydd a datblygiad y dysgwr.

Gofynnir iddynt ganolbwyntio ar wybodaeth, agwedd a sgiliau mewn iaith, mathemateg, lles, yn ogystal ag o leiaf dau faes arall o'r cwricwlwm er mwyn cael darlun cyfannol o'r plentyn. Yna, gwnânt awgrymu'r camau nesaf ar gyfer y disgybl a dangos sut caiff y rhain eu cyflawni. Disgwylir i hyfforddeion fod yn annibynnol, pa bryd bynnag mae'n bosibl, wrth ymgymryd â'r gwaith hwn, ac maent wedi cael canllawiau moesegol i'w dilyn (er ein bod ni'n rhagweld caiff y gwaith uchod ei wneud yn unol ag arfer arferol yr ystafell ddosbarth). Gofynnwyd i'r hyfforddeion i beidio â datgelu enwau'r dysgwr na'r ysgol yn eu haseiniadau. Gofynnir i'r myfyrwyr i:

1. Ofyn am ganiatâd ar gyfer gwneud y gwaith hwn (drwy ymgynghori â'r athro dosbarth a'r dysgwr).
2. Ddarparu cadarnhad bod y gwaith archwilio wedi digwydd.

Felly, byddem yn ddiolchgar pe baech yn gallu cadarnhau drwy lofnodi isod bod y myfyriwr wedi gofyn am ganiatâd a bod y tasgau wedi cael eu cynnal.

ENW'R MYFYRIWR/ MYFYRWRAIG (PRINTIWCH OS GWELWCH YN DDA):

CATRIN RAYMOND

ENW'R YSGOL (PRINTIWCH OS GWELWCH YN DDA):

YSGOL

ENW'R UWCH FENTOR / MENTOR DOSBARTH (PRINTIWCH OS GWELWCH YN DDA):

MISS CATRIN LEWIS

ENW'R UWCH FENTOR / MENTOR DOSBARTH (LLOFNODWCH OS GWELWCH YN DDA):

Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â hyn, yna cysylltwch ag : Arweinydd y Rhaglen
Helen Lewis : h.e.lewis@uwtsd.ac.uk

Diolch yn fawr o flaen llaw,

,

Helen Lewis, 5.3.18

DYLID CYNNWYS COPI WEDI'I LOFNODI YN ATODIAD YR ASEINIAD

6.2 Cofnod Cynnydd Diwedd Flwyddyn 2017

Cofnod Cynnydd - Progress Report 2016/2017

Disgybl / Pupil: [REDACTED]
Athro/Athrawes / Teacher: [REDACTED]
Blwyddyn / Year: Blwyddyn 1

Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol / Personal and Social Development, Well-Being and Cultural Diversity

Mae [REDACTED] yn gallu cymryd rhan mewn amrywiaeth eang o dasgiau a gweithgareddau, gan ddangos ei fod yn canolbwyntio a dangos yr hyn y mae'n ei hoffi a'r hyn nad yw'n hoffi. Mae'n dechrau ymateb i eraill gyda pharch a gwerthfawrogi eu cyflawniadau, gan ddangos ymwybyddiaeth o deimladau, safbwyntiau a chredoau eraill. Mae'n gallu dangos hunanreolaeth gynyddol ar gyfer gwahanol sefyllfaoedd ac aros i'w hanghenion gael eu hateb gan amlaf. Mae'n dechrau cymdeithasu, cydweithredu a chyfathrebu'n briodol â phlant eraill ac oedolion cyfarwydd, gan geisio cymorth pan fydd angen. Mae'n dechrau cyflawni arferion gofal personol yn annibynnol a deall effaith bwyd a diod ar iechyd. Mae [REDACTED] yn dechrau cydnabod a mynegi eu teimladau'n briodol ac mae'n gallu rheoli ei emosiynau a delio gyda siom fel arfer. Mae angen i ni barhau i weithio ar sgiliau canolbwyntio a dyfalbarhau [REDACTED] gan na welwn gwaith tclusaf [REDACTED] ar adegau!

Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu / Language, Literacy and Communication Skills

Mae [REDACTED] yn dechrau galw i gof nifer cynyddol o rigymau, caneuon a cherddi a defnyddio cyflythrennu, rhythm ac odli i greu rhai ei hun. Mae'n siarad yn glir ag ystod ehangach o gynulleidfaoedd gyda mwy o hyder a rhuglder. Mewn gwirionedd mae [REDACTED] yn siarad fel pwll y môr!!!! Mae'n gallu gwrando ar siaradwyr neu ysgogiadau eraill gyda mwy o sylw, gan ymateb yn briodol fel arfer i wybodaeth a chyfarwyddiadau cymhleth. Mae'n gofyn cwestiynau manwl er mwyn cadarnhau ystyr ac mae'n dwli holi beth yw ystyr geiriau newydd!

Mae [REDACTED] yn dechrau esbonio manylion perthnasol o destunau a galw i gof ac ailadrodd storïau a gwybodaeth gan dynnu ar brofiadau personol, gwybodaeth flaenorol a gwybodaeth newydd i gefnogi dealltwriaeth. Mae'n dechrau defnyddio amrywiaeth o strategaethau wrth ddarllen testunau anghyfarwydd addas i ddeall yr ystyr, dilyn print yn fwy cyflym gyda chywirdeb, rhuglder a phwyslais cynyddol. Yr hyn sydd angen i [REDACTED] ganolbwyntio arno yw darllen y testun yn hytrach na dyfalu'r geiriau. Mae [REDACTED] yn gallu siarad am yr hyn y mae am ei ysgrifennu. Mae'n gallu defnyddio iaith ysgrifenedig i ddibenion gwahanol yn annibynnol, gan ddilyn ffurf a fodelwyd gan oedolyn. Mae'n gallu defnyddio amrywiaeth o strategaethau sillafu gan gynnwys ymwybyddiaeth ffonolegol ar gyfer geiriau sy'n rheolaidd yn ffonolegol a strategaethau gwahaniaethu gweledol ar gyfer geiriau aml eu defnydd.

Datblygiad Mathemategol / Mathematical Development

Mae [REDACTED] yn gallu deall a disgrifio sut i ddosrannu rhifau o dan 20 yn ddegau ac unedau. Mae'n galw i gof haneri a dyblau hyd at 10 ac yn adnabod ac yn deall odrifau ac eilrifau hyd at 20. Mae'n gallu cael hyd i haneri mewn sefyllfaoedd ymarferol ac yn defnyddio unedau ansafonol a safonol wrth fesur. Mae'n gallu cyfrif hyd at 20 gwrthrych yn sicr. Mae'n gallu adrodd mewn dilyniannau syml hyd at 100, gan gynnwys mannau cychwyn gwahanol. Mae'n cymharu ac yn trefnu rhifau hyd at 20 o leiaf. Mae [REDACTED] yn gallu 'talu' am eitemau hyd at 20c a dod o hyd i gyfansymiau a rhoi newid o 10c gyda pheth cymorth. Mae'n gallu darllen ac ysgrifennu rhifau i 20. Mae'n gallu trefnu neu baru gwrthrychau gan ddefnyddio mwy nag un maen prawf ac yn gallu defnyddio geiriau disgrifiadol ar gyfer ystod o dmyereddau.

Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd / Knowledge and Understanding of the World

Mae [] yn dangos ei ymdeimlad cynyddol o gronoleg trwy ddefnyddio termau cyffredin ynglŷn â threigl amser ac yn rhoi ychydig o ddigwyddiadau a gwrthrychau yn eu trefn. Mae'n dweud am ddigwyddiadau o storïau y mae'n eu gwybod am y gorffennol ac yn dechrau adnabod portreadau o'r gorffennol. Roedd wrth ei fodd yn dysgu am y môr-leidr enwog sef Barti Ddu!

Mae [] yn ymwybodol fod rhai lleoedd yn newid dros amser. Mae'n dangos adnabyddiaeth a dealltwriaeth o'i gymdogaeth gyfagos ac yn siarad yn ddeallus am nifer o leoliadau. Mae'n dod o hyd i atebion i gwestiynau syml am leoedd gan ddefnyddio'r adnoddau a ddarperir.

Mae [] yn dechrau cofnodi arsylwadau gan ddefnyddio symbolau/lluniau/arwyddion neu ymadroddion syml. Mae'n adnabod ac yn enwi amrywiaeth o anifeiliaid, gwrthrychau, deunyddiau, ffynonellau goleuni a ffynonellau sain cyffredin. Mae'n dechrau adnabod yr hyn a weithiodd a'r hyn na weithiodd mewn arbrofion syml.

Datblygiad Corfforol / Physical Development

Mae [] yn dechrau torri allan siapau a lluniau syml mawr gan ddefnyddio siswrn traddodiadol. Mae'n dal pen/pensil gyda gafael sy'n datblygu a gall dynnu lluniau gan gynnwys gwrthrychau sydd wedi eu cysylltu â'i gilydd fel arfer. Byddai mwy o ymarfer yn fanteisiol i []. Mae'n gallu rhoi gleiniau ar gareiau ac yn gallu trin a chloi adnoddau priodol at ei gilydd. Mae [] yn gallu dangos mwy o reolaeth a chydysmudiad mewn amrywiaeth o weithgareddau, gan arddangos sgiliau corfforol sylfaenol a defnyddio amrywiaeth o gyfarpar, gan weithio'n ddiogel yn ei ofod ei hun. Mae'n dechrau gwella beth mae'n ei wneud, weithiau trwy wlyo eraill a'u helpu i wella.

Datblygiad Creadigol / Creative Development

Mae [] yn dechrau gwneud cysylltiadau rhwng ei waith ei hun a gwaith pobl eraill. Mae'n dechrau cymryd rhan yn y gwaith o gynllunio gweithgareddau ar gyfer y dyfodol trwy fyfyrïo ynghylch gwaith dysgu blaenorol. Mae'n cychwyn cyfleu ei ymateb i waith creadigol gan ddefnyddio sgiliau cyfathrebu sylfaenol. Gan amlaf, mae [] yn canu gan eirio'n glir a pherfformio'n uchel neu'n dawel yn ôl y cyfarwyddyd ac mae'n amlwg wrth ei fodd yn perfformio!! Drwyddi draw, mae'n adnabod seiniau a cherddoriaeth ac yn ymateb iddynt, a hynny o safbwynt elfennau megis dynameg, cyflymder a hyd. Weithiau mae'n clapio neu'n tapio curiad cyson gan gadw amser ag eraill ond mae'n gweld hyn yn dipyn o her.

Mae [] yn dechrau mynegi ei syniadau a'i deimladau trwy symudiadau mwy amrywiol. Mae'n symud gyda rhywfaint o reolaeth, ac yn dangos rhywfaint o ymwybyddiaeth o'r gofod oddi wrth bobl eraill lle gall symud yn ddiogel. Mae'n dechrau cynnwys gwahanol siapiau, rhythmiau a ffurfiau o deithio yn ei symudiadau, ac yn gwneud defnydd o wahanol rannau o'i gorff, eiliadau o lonyddwch ac eiliadau o gadw cydbwysedd.

Targedau ar gyfer y Flwyddyn Nesaf / Targets for Next Year

- Datblygu sgiliau canolbwyntio a dyfalbarhad.
- Gwrandao bob amser!!
- Parhau i ddarllen yn rheolaidd a chofio i ddarllen y geiriau ac nid dyfalu.
- Ymarfer llawysgrifen ac ymarferion i gryfhau sgil modur mân.

Sylwadau'r Athrawes / Teacher's Comments

Mae [] yn aelod bywiog, siaradus a chyfeillgar o'r dosbarth. Mae bob amser yn gwrtais ac mae ganddo nifer o ffrindiau oherwydd ei natur hoffus; cyfra [] ymysg ei ffrindiau gorau. Mae'n dipyn o gymeriad ac mae ganddo amryw o storïau i rannu gyda'r dosbarth!!! Mae bob amser yn barod i gyfrannu i drafodaethau dosbarth gan gynnig sylwadau perthnasol ac i ymgymryd â phob agwedd o astudiaethau'r dosbarth. Weithiau mae cymaint gyda ni i'w ddweud mae'n byrlymu siarad ac felly mae angen i ni barhau i weithio ar sgiliau gwrandao []. Mae wedi bod wrth ei fodd yn dysgu am 'Bethau Pitw' y tymor hwn ac yn trafod nifer o ffeithiau am greaduriaid bach yn ddeallus iawn. Roedd hi'n hyfryd ei glywed yn adrodd stori'r 'Lindysyn Llwglyd Iawn' o'r dechrau i'r diwedd heb saib a gyda'r holl symudiadau oedd yn cyfateb – Arbennig []! Mae ei sgiliau fel darllynydd yn datblygu'n dda ac mae wrth ei fodd yn darllen; gall drafod cynnwys storïau yn dda iawn bob amser ond mae angen i ni bwylio wrth ddarllen er mwyn sicrhau nad dyfalu'r geiriau ydym yn ei wneud. Mae'n defnyddio'i wybodaeth o lythrennau a synau i ysgrifennu geiriau a brawddegau syml yn annibynnol ac mae'n mwynhau gweithgareddau Tric a Chlic sy'n helpu adeiladu geirfa. Mae ei llawysgrifen hefyd wedi dechrau datblygu dros y flwyddyn ddiwethaf ac mae'n cofio sut i ffurfio pob llythyren yn gywir. Er hyn mae dal angen i ni ymarfer dipyn ar y sgiliau modur mân er mwyn gweld rhagor o gynydd. Mae angen i ni fod yn ofalus wrth ysgrifennu rhifau eu bod yn wynebu'r ffordd gywir hefyd ac felly byddai ymarfer hyn yn fanteisiol. Dyna arbennig oedd hi hefyd i weld [] ar lwyfan yr Eisteddfod ysgol a chylch yn llawn hyder ac

yn rhoi 100% i'r darn adrodd – Fy Arwr! Beth am inni anelu am yr Eisteddfod Sir flwyddyn nesaf [] bach?! Mae wedi bod yn bleser cael [] yn fy nosbarth - Pob hwyl i ti nawr ym flwyddyn 2!!

_____ Llofnod / Signature

Sylwadau'r Pennaeth / Headteacher's Comments

Mae [] yn fachgen bach serchog a chyfeillgar. Mae'n medru gweithio'n dda dosbarth, ac mae [] gwn wedi gwneud cynnydd da yn ystod y flwyddyn. Braff oedd ei weld yn mwynhau perfformio ar lwyfan [] ein c [] yn ein cerdd Nadolig ac wrth gwrs yn yr Eisteddfod. Da iawn ti, [].

_____ Llofnod / Signature

6.3 Cofnod Asesu'r Ysgol

Cofnod Asesu

Enw : _____ Dyddiad Geni : _____

Gwaelodlin (Proffil y Cyfnod Sylfaen)		Dyddiad gweinyddu Medi / Hyd 15		Oed Cronolegol
Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol	Iaith	Mathemateg		Corfforol
2	2	1		1

Sylwadau

Arf Sgrinio Sir Benfro

	Dyddiad Gweinyddu	Sylwadau
Meithrin		
Derbyn	Medi 2015	Ynganiad-0, Echddygol Bras-2 Echddygol Mawr-2
1	Medi 2016	Echddygol Bras a Mawr - 2.
2	Medi 2017	Echddygol Bras a Mawr - 2.
3		
4		
5		
6		

Salley (Meithrin)	Sgôr Hydref	Sgôr Gwanwyn	Sgôr Haf

Dest (Derbyn)	Draw a Man Test	Sgôr Ionawr	Sgôr Mehefin	Sgôr Bl 1 (os oes angen)
	8	0-2	0-17	

Asesiad athro diwedd cyfnod Bl 2	Cymraeg	Mathemateg	Personol	Asesiad athro diwedd cyfnod Bl 6	Cymraeg	Saesneg	Mathemateg	Gwyddoniaeth
Deilliant 3				Lefel 3				
Deilliant 4 (Lefel 1)				Lefel 4				
Deilliant 5 (Lefel 2)		✓		Lefel 5				
Deilliant 6 (Lefel 3)	✓		✓					

Prawf Non Verbal

Blwyddyn	Dyddiad	Oed	Sgôr Crai	Sgôr Saf
1	11/7/17	5:11	11	85.
2	10/5/18	6:9	12	87.
3				
4				
5				

Glannau Menai		Sillafu Cymraeg				
Blwyddyn	Dyddiad	Oed	Sgôr Safonol	Sgôr Canran	Sgôr Oed	+ neu -
Derbyn	19.07.16	4.11	107		5.3	+0.4
1	5/7/17	5.11	20 117	87	7.3	+1.4
2						
3						
4						
5						
6						

Prawf Darllen		Cymru Gyfan						
Blwyddyn	Dyddiad	Prawf	Oed	Sgôr Crai	Sgôr Saf	Canran	Oed Darllen	+ neu -
1	4/7/17		5.11	21	104	61	6.5	+6mcs
2								
3								
4								
5								
6								

SWST (Single Word Spelling Test) NFER						
Blwyddyn	Dyddiad	Oed	Sgôr Crai	Sgôr Saf	Sgôr Can	+ neu -
3						
4						
5						
6						

NFER Group Reading (Saesneg)							
Blwyddyn	Dyddiad	Oed	Sgôr Crai	Sgôr Saf	Sgôr Can	Sgôr Oed	+ neu -
3							
4							
5							
6							

NFER Llwyddiant mewn Mathemateg					
Blwyddyn	Dyddiad	Oed	Sgôr Crai	Sgôr Saf	Lefel C.C.
D	18.07.16	4.11	19	110	
1	5/7/17	5.11	20	104	
2					
3					
4					
5					

Asesiad arall	
Dyddiad Mai 2018	Rhifedd 19/28 Darllen 32/38 Rhegymu 12/20.

6.4 Ffurflenni Arsyliw'r Ysgol – Arsyllwadau Anffurfiol Academaidd a Chymdeithasol

Arsyllwadau Anffurfiol Academaidd A Chymdeithasol	
Dyddiad	Enw [REDACTED]
18.6.15	Mae [REDACTED] wedi setlon dda iawn yn y sesiynau prynhawn. Mae ganddo iaith lafar ardderchog ac yn haff iawn o geel dweud ei ddweud.
30.09.	Mae [REDACTED] wedi iugartrefu'n dda y dosbarth derbyn. Mae ganddo gof arbennig o dda ac yn rhuglhu rhannu ei brofiadau gyda myfyrwyr. Nid oes ganddo sgiliau nodur mân da iawn. Mae ei law yn wau wrth gydio newn pensil ac mae ei afael ar bersil yn anceddfed. Mae ei uniau yn anceddfed iawn. Bydd [REDACTED] yn gweithio o fewn grŵp bach i ddabwylgu nodur mân tair gwaith y wythnos.
15.10.15	Bu cwmpo mas rhwng [REDACTED] a [REDACTED] heolddu ac yn hoffodus fe gnoiodd [REDACTED] [REDACTED] ar ei frest gan adael marcyn eithaf cas. Dywedwyd wrth y ddwy fan ar ddiwedd y dydd.
.15	Daeth Mam i'r Noson Rieni. Gweler y nodiadau ar flaen y ffeil.
6.12.15	Cefais air gyda Mam heno ynglŷn â nodur masur [REDACTED]. Dywedodd [REDACTED] (Mam) bod y cylch Meithrin wedi sôn "os fyddai rhywun yn cwmpo, gwôn bydd fe!" Gofynais iddi â fyddai'n iawn iddo geel ei weld gyda arbenigwr. Esboniodd Mam ei fod wedi bod o dan ofal physio pan yn ifancach gan fod ei

ben yn ddiweddiol o bwyso i'w cerbyd.
Nid oedd unrhyw sôn am broblem
modur mawr. Mae [redacted] yn Letchworth
wrth redeg ac yn gweld e.e. mynd i
dop y llwyfan yn heriol. Dywedodd y
byddai'n trafod gyda Darren ac yn dod
nôl a'r ffurflenni.

Daeth Dad nôl a'r ffurflenni. Arbenigwraig
yn dod ar 20.11.16 i'w asessu.

21.11.16 Ni ddaeth yr arbenigwraig ddoe. Mae
[redacted] (seico) yn mynd i'w ffônio.

4.12.16 Mae Helen wedi cael gafael ar yr arbenigwraig
oedd fod i weld [redacted] a nid yw hi'n
gyfrifol am hyng bellach.

2.2.16 Yn ystod ymarfer ar gyfer tistoddod yr
ysgol, mae [redacted] wedi amlgu ei hun hyd
yn oed yn fwy o ran ei fodur mawr
wrth geisio fynd ar a bant o'r llwyfan.
Er i ni weithio gyda [redacted] yn gyson ar
ei fodur nân a'i lawysgifer; Mae ei
luniau a'i lliwio dal yn araeiddfed iawn
ac mae'n gweld y ffurfio lawysgifer y
heriol iawn.

0.3.16 Bu [redacted] yn trafod [redacted] newn
cyfarfod Tapas yn ddiweddar. Awgrymwyd
i'r rhieni fynd yn ôl i'w meddyg teulu a
dyna'r ffordd ddaif o gael barn.

1.3.16 Cwrddon ni ([redacted] a fi) gyda Man y bore
'Ma. Esboniwyd iddi ein bod ni'n pryderu
peth am ei fodur nân a'i fodur mawr.
Dywedodd Man e fod yn iawn wrth e.e
reido beic heb gyworth ('stabilizers,' ers Haf y
llynedd ond bod mynd i'w grisiau ac ati yn
peri nwy o ddafferth. Dywedais o ran ei fodur
mawr ein bod wedi sylwi odeg y tistoddod
am y grisiau a'i fod yn amlgu e hun peth
wrth redeg ar yr iard. O ran ei fodur nân
esboniwyd ei fod wedi bod yn gwrthio.

Arsylwadau Anffurfiol Academaidd A Chymdeithasol

Dyddiad	Enw [REDACTED]
23.3.16	a'i lawysgrifer ond naen ei weld yn eithaf henol. Dywedodd [REDACTED] mai nŵl at y meddyg teulu fyddai'r peth gorau i wneud er mwyn iddo gael ei asesu. Buodd [REDACTED] mewn cysylltiad gyda'r Physiotherapydd. Dywedodd [REDACTED] y Physio na allai gyworthwyo ond cafodd [REDACTED] gŵngor ganddi. Mae angen iddi Atio'r meddyg, a chad [REDACTED] wedi ei gyfeirio at Therapydd Galwedigaethol ac at Paediatrics. Ar ôl siarad â'r meddyg, dywedodd y buasai'n rhaid iddo asesu [REDACTED] cyn ei gyfeirio. Mae'n aros i glywed yn ôl wrth y meddyg.
09.04.16	Mae'r meddyg teulu yn hapus i wneud y cyfeirio ond mae angen i nŵl fel jsgol i ddanfon llythyr ato.
11.05.16	Wedi ysgrifennu llythyr am [REDACTED] gyda [REDACTED] heddiw. Wedi ei bostio at y meddyg.
13.05.16	Doeth [REDACTED] ataf heno i ofyn os oedden wedi cael cyfle i ysgrifennu llythyr. Dywedais ein bod wedi ei bostio iddydd mercher. Dywedais wrthi y buaswn yn creu copi iddi.
19.05.16	Amser cinio heddiw, doeth [REDACTED] yn ôl i'r dosbarth i chwilio am ei siwmpwr. Doedd dim un aelod o staff yn y dosbarth (tua 12.30y p). Wrth ddod o hyd i'w siwmpwr, doedd [REDACTED] dim yn gallu dderbyn ei enw gan ei fod wedi golychi i ffurdd.

rendertynodd e i sgriptennu ei enw
ar ochr fas y siwmpwr gyda per ffelt
du! Roedd yr enw'n anferth! Esboniwyd i
Man-gu Bo-cath ar ddiwedd y dydd.

BHWYDDYN 1.

19/16. Wel dyma gymieriad yn ni - mae ganddo
Mhyrbeth i'n ddwedd bob amser!! Mae'n
meddu ar sgiliau llafar da iawn ond
yn cael trafferth â'i sgiliau modur mân
wy dal pensel a llanysgufen.
Rhieni [redacted] yn dod i'r Nsion Kieu (gweler
nododiadau).

3/10/16
ach 16. Probleman modur man/maur [redacted] yn
parhau i anlygi ei hun. Dal heb glywed
dim rith y rhieni gan eu bod nhw
wedi ei gyfeirio ers tŷpyn o amser.
Mae [redacted] yn medd ysgifennu'n
annibynol ond mae'r llanysgufen yn
anniben iawn ac felly mae'n anodd
i'n ddarllen.

yn 17. Mae [redacted] yn deipyn o geffyl blaen o
fenn y dosbarth - ni fydd yn nynnu
cael dwedd ei ddwedd. Ohermydd ei
bod yn siaradus iawn ar y carped
yn am iawn ni fydd wedi colli
cyfarnyddiadau ar gyfer gweithgaredd
ac felly naill ai ni fydd yn grybod
beth i'n uned neu bydd wedi cam-
ddeall y cyfarnyddiadau ac wedi
gweud nifer o wallau.

16/1/17. Mae'n cael trafferth man i gopio
teitl/branddeg o furdd gryn bach -
ni fydd yn mynd ar linc ei hunain
Gweithgaredd fathemateg heddw oedd yn
cymysgu sgiliau tonni mas a gludg. Hyd yn
sed gyda lliwll i ddilyn cafodd [redacted] yn
anharbster ofnady i'n ddilyn a cholliwyd
man o'r graff ar geiriau o'i gumpas.
Nid oedd yn gweud synnwy o grib
felly gorfu i [redacted] ail wreidd y gwaith.
Roedd llawer o geiriau ar goll yr ail
waith i'n hys. Gwneud nodyn ar y dudalen-

Arsylwadau Anffurfiol Academaidd A Chymdeithasol

Dyddiad	Enw
17/2/17	Mae [redacted] wrth ei fod yn dysgu'r damau ar gyfer yr Fisteddfod. Cafodd taf am adrodd 'Fy Arwr' heddiw ac felly bydd yn synned ymlaen i'r Fisteddfod Gylch - da iawn [redacted]!
26/2/17 - 2/3/17	[redacted] wedi colli sawl diurnod o ysgol oherwydd Brech yr ieir.
3/3/17	[redacted] nôl yn yr ysgol heddiw ar ôl cyfnod o salwch. Dwend ei fod wedi bod nôl gyda'r Optegydd a'i fod yn cael ei sbectol newydd ddydd Iau nesaf. Felly efallai reedd mwy i'w llygaid cosi / drops / blincio nag ceddun wedi ystyried.
9-10/3/17	Gmori yndod â'i Sbeclol newydd! Maent yn ymddangos yn lensys Gryf iawn ac mae'n dwend nad y'n gallu gweld gydag hwy. Wedi ei annog i wisgo am damard ar y tro er mwy cyfanyddo ag hwy. Sylwi ei fod yn blincio mwy dets ei cael.
13/3/17	[redacted] yn dod i'r ysgol heb ei sbectol heddiw. Dwend ei fod wedi mynd nôl at yr Optegydd ac roddent yn rhy gryf felly mae'n cael Sbeclol newydd ddorodd yr nythnos.
20/3/17	[redacted] yn wisgo ei sbectol newydd heddiw
28-31/3/17	Mae [redacted] yn dipyn o geffyl blaen - mae'n myndu ei ffordd i'w beithau. Mae'n beirderfynd iawn ac weithiau'n angharod i'r hands sy'n dnueni mawr.
1/4/17	[redacted] yn ennill guobr am waitti Ysgrifenedig yn yr Fisteddfod Sir - hollol gantrefol ar y llyfan yn derbyn ei nobr!
28/4/17	Ffurflen gyfeirio at [redacted] - ayeu cublhan. (Copi yn y Heil).
15/6/17	Mam yn dod i'r Noson Riemi (gweler nodiadau ychwanegol)

21/1/11
 Apwyntiad pryswyl gyda'r meddyg i ddod nôl ac yn esbonio bod angen iddo weld 'Occupational Therapist' yn hytrach na physio. Dwend ei fod yn 'flat footed' ac felly'n mynd i drefnu iddo gael 'insoles' ac ymarferonï plath nasol hefyd. Dwend ei fod yn dal i gannu 2 droed ar bob gwis yn hytrach nag un ar y tro ond ar y llaw arall ei fod wedi bod yn reido beic ers yn 3 oed heb stabilisers. Meddyg gwnend rhai pethau'n ddi-drafferth ond eraill yn drafferthus iawn. Ydy popeth yn deillio o'r Hattli iddo gael ei enin gynnar, hwy i gerdded, crocian ac ati? (yn ôl y fam). Mam yn nodi ei fod yn 'ketchu' i'w iawn wrth redeg (hi wedi ei weld yn Mabolgampau; Udd) ond yna mae'n hapus ei hyd wrth redeg felly nid yn am uned ormod o'r hys chow.
BLWYDDYN 2.

4/10/17 Rhienin dod i'r Noson Rieni. (Nodiadau ychwanegol ar flaen y ffeil).

ach 17. Mae sgiliau llafar arbennig gan [redacted] - mae'n trawsdu yn deallus iawn. Bob dydd wrth ddwend y Calendr mae'n medru dwend wrth blant y dosbarth bod 17 yn ailat bynthege 18 deunaw ays yn hytrach nag un deg saith, undegnyth.

2 hag 17. wrth ei fod yn dod i'r ysgol un bore i ddwend bod ei ffrind bach wedi cyrraedd yn saff - rwy'n siar y bydd yn ffordd mawr Caredig a gofalus. Roedd [redacted] wrth ei fod yn dysgu ei ran, canu a danysio ar gyfer y Sioe Nadolig. Cafodd gefnogaeth adref i ddysgu ei ran gan ei fod yn un o'r phylgymenadon yn sioe y Cyfiod Sylfaen.

0/1/18 Apwyntiad [redacted] - Mam yn gysgu am brynhan oddi wrthym hi i ddafod gydag hwy. (Cweler gopi) Heb glyned nôl ers yr apwyntiad

Arsylwadau Anffurfiol Academaidd A Chymdeithasol

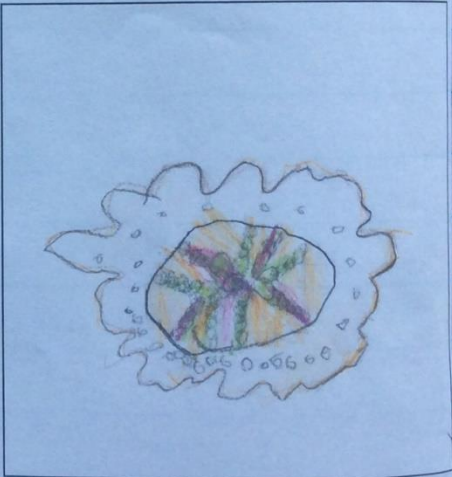
Dyddiad	Enw
30/1/18	Mam [REDACTED] yn dod i'm gweld bore heddiw gan adrodd yn ôl am yr apurtyriad gyda [REDACTED]. Hi wedi cael swoc nad oedd [REDACTED] wedi gweld Occupational Therapist eto - mynd i gysylltu ag hwy ei mlyn Murtro hyn. Ni fyddai [REDACTED] yn gallu gwned dim tan iddo weld unhw. Mae wedi anfon llythys at Aseur hlauysgufen y sir ac ni fyddant yn cysylltu i'r ysgol. Gofynais beth am ei sgiliau modur mawr? Ni fu son am hyn - dim ond parhau a'r apurtyriadau Physio Heol.
6/2/18	Mam [REDACTED] yn dod i gwyno bod [REDACTED] wedi ei buisio yn ei man preifat dde a bod y digwyddiad wedi ei boeri'n fawr neithiwr. Dwend ei fod yn dod adre'n amlyc i' ysgol yn cwyno am [REDACTED] a'r hyn mae wedi ei wneud iddo ef a'i ffurfiolau yn ystod y dydd. Esboniais bod ei gyfnod yn [REDACTED] yn dod i ben ac felly byddai'n fwy yn y dosbarth felly byddai'n fwy achosion ffallai. Dynedais wrthi i ddod i ddwend wrthi petai achosion eraill.
15/3/18	Galwaid fôn wrthi fam [REDACTED] ddwedd dydd heddiw bod [REDACTED] wedi ceisio ei grogi - dyredais bod [REDACTED] wedi bod yn delio â'r mater gan nad oeddun ar gael ar y pryd. Dynedais wrthi bod y bechgyn yn hieddu i chynaradefu wrthi ac yna mae [REDACTED] yn colli ei dynner pan na daif ei ffordd ef. Er hyn mae'n anllwgyd nad yn fod ceisio crogi heb - dyredais nad oeddun yn siwr beth mae [REDACTED] yn cael gwylio adref. Dynedais y byddun yn hapod gyda'r ddau yfory eto ac y caf at gyda'i fam yn hefyd at hyn. Nid oedd eisian bood yn nwsais ond teulau ei fod yn bwyg fy mod yn gwybod am y digwyddiad.
24/5/18	[REDACTED] wedi buisio [REDACTED] heddiw anser cinio - anfon nodys adref yn esbonio'r digwyddiad.

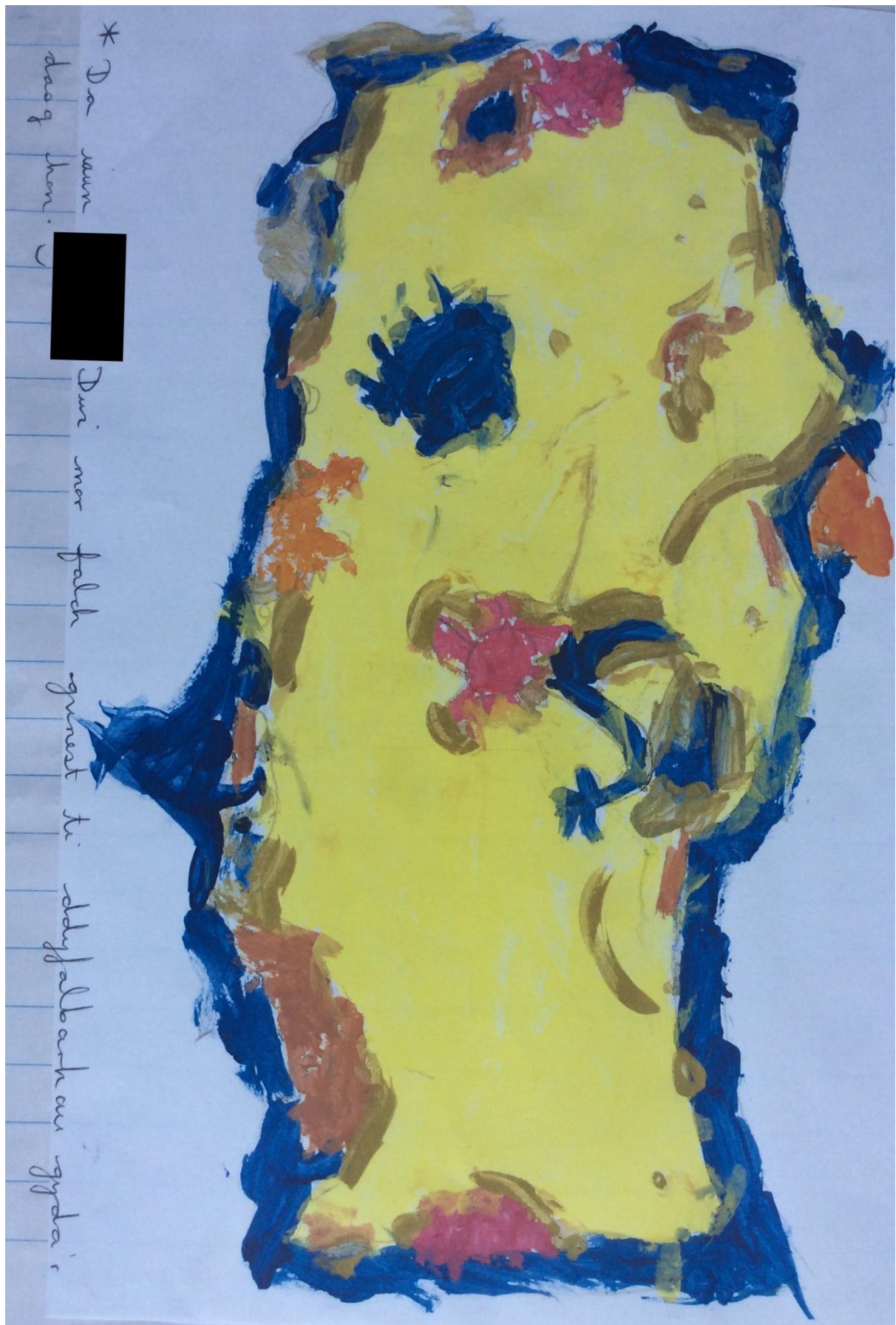
6.5 Esiamplau o waith Plentyn A

* Ffeil o ffaiith da [REDACTED]
 E drycha ar yr (5). Beth sydd wedi digwydd i dy 'p'.

Ffeil Ffeithiau
 Kathy Gittins
 Ai ^{heir} bod ehnur

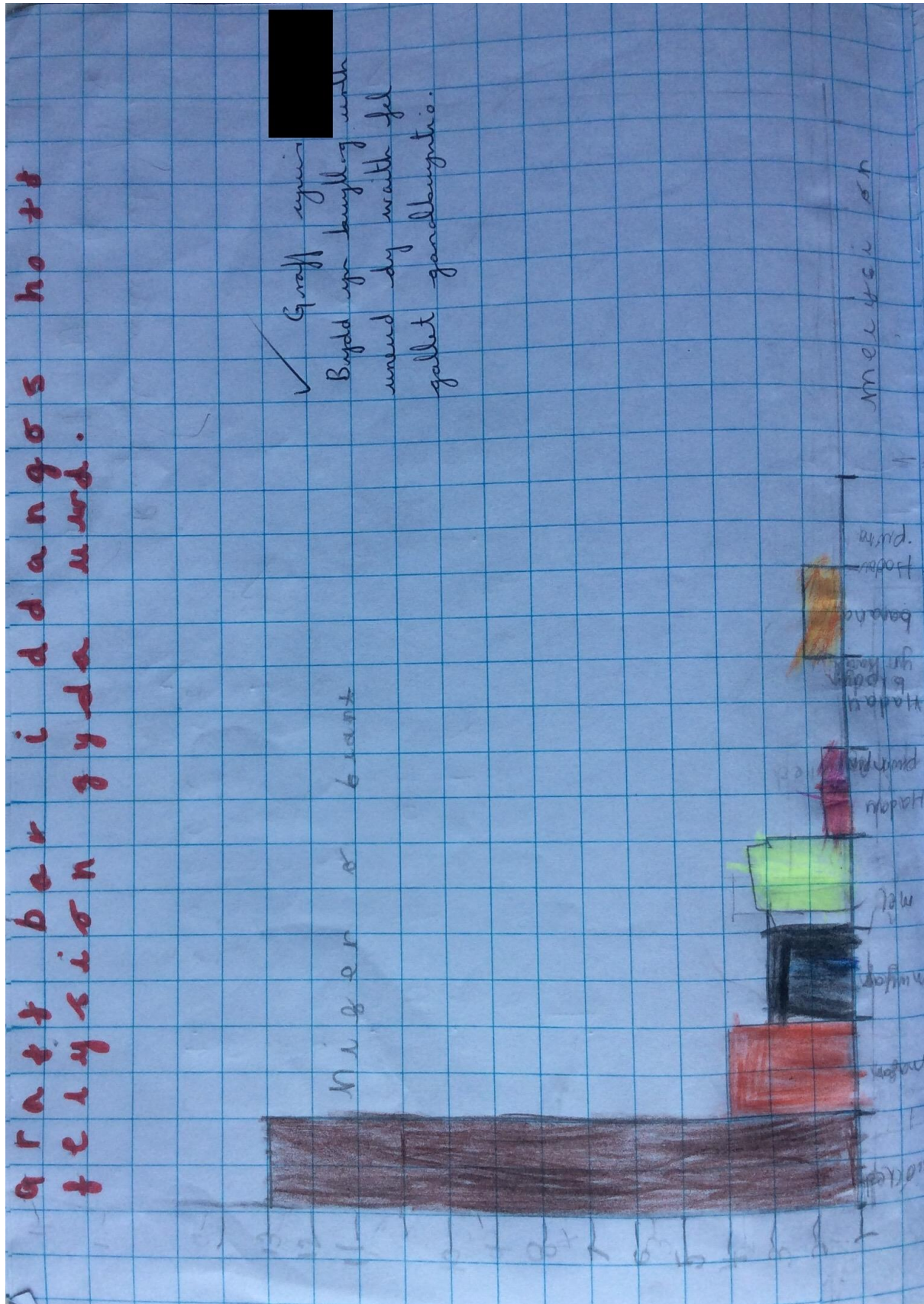
yr Kathu ~~cat~~
 cwaith Kathi Gittins
 iwr arluais a gwr
 a gwrthia dda
 hezid. Cagat ei
 epi ar xerm
 (5) gherobot ym
 meiod. MAEN
 hoesi peintio
 gwrth ychall yn ei thy.
 mae gyda slop yn
 eirbentio yn Arbeth. ✓
 Mae ganddi tra a bianta

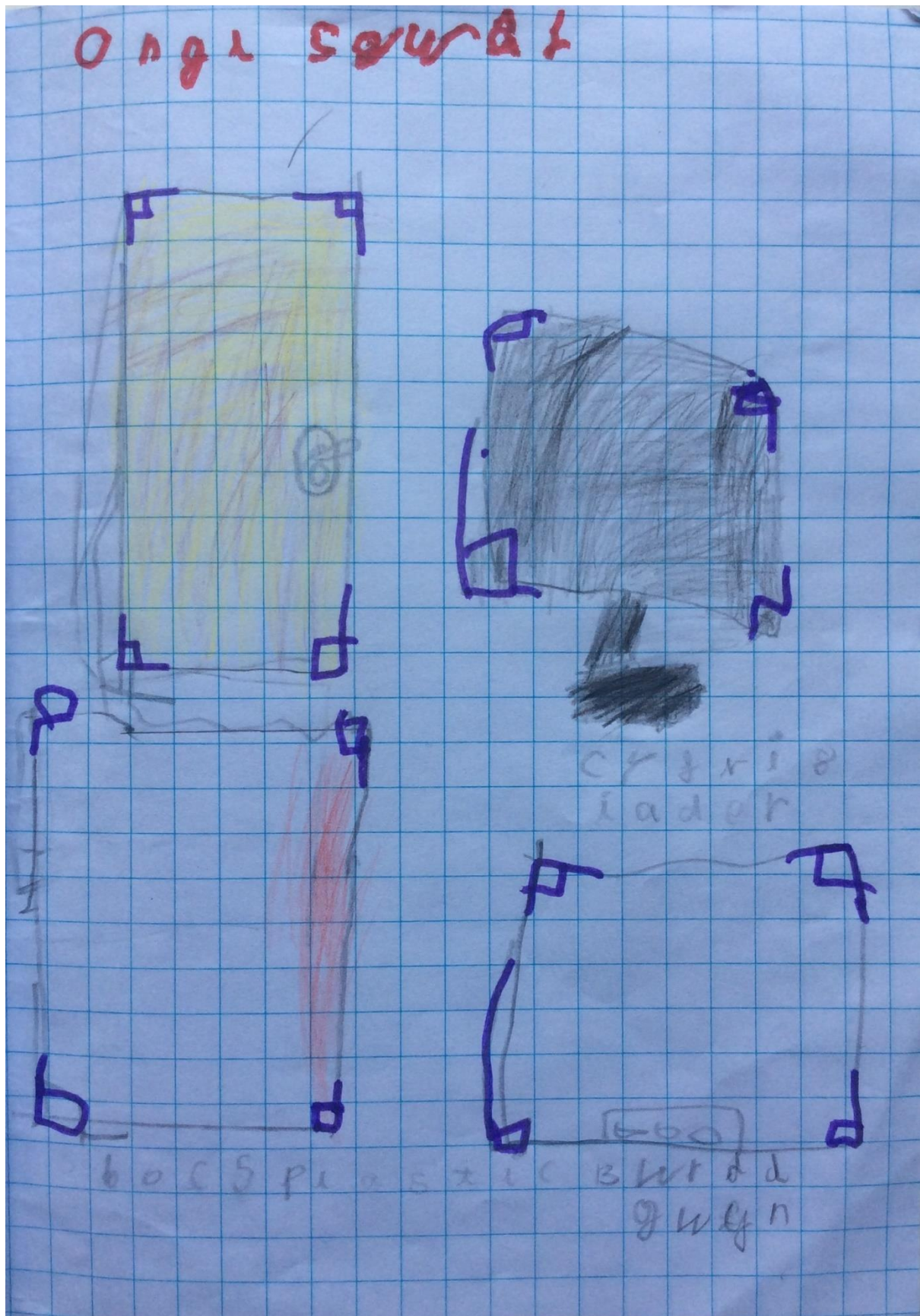

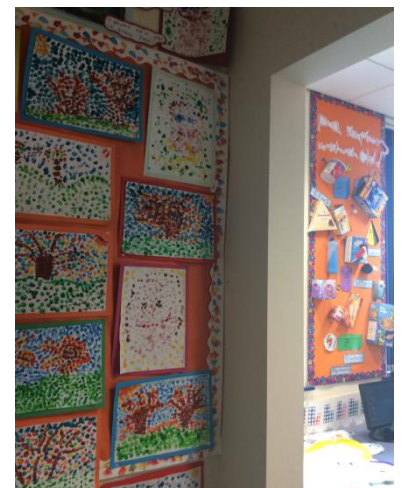
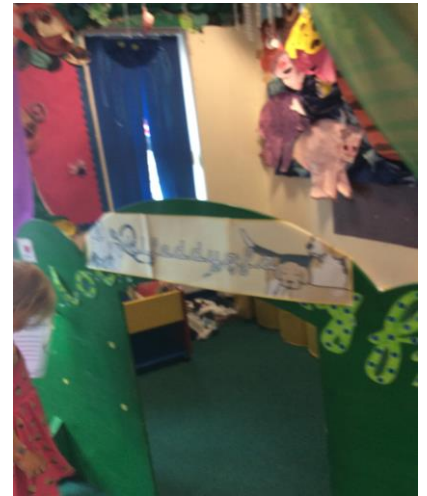
Siart cyffwrdd meirio	
melisien	Mi. Berol
Sigored	III III III
Magor	III
Mur-yar	III
Hadol all pwrmpen	0
Hadol all bwrmpen	0
Hadol paragranel	1
Hadol môl	III
Hadol all pwrmpen	0
ban-nar	1

Mae'r data yn gywir i:
Gwylia dy fod yn afalus wrth ddefnyddio'r
pren mesur.

6.6 Ffotogtaffau Plentyn A o'i hoff ardaloedd yn ei amgylchedd dysgu

6.7 Cwestiynau gofynnwyd i Blentyn A yn y cyfweiliad

1. Beth wyt ti'n hoffi gwneud yn y dosbarth?
2. Beth wyt ti'n hoffi gwneud amser chwarae?
3. Beth sy'n helpu ti i ddysgu?
4. Sut wyt ti'n gwybod dy fod ti wedi dysgu rhywbeth?
5. Sut wyt ti'n gwybod os wyt ti wedi llwyddo yn dy waith?
6. Beth sy'n anodd?
7. Beth syn hawdd?
8. Beth yw dy hoff beth i wneud yn y dosbarth?
9. Pryd wyt ti'n teimlo'n glyfar?
10. Beth sydd yn gwneud i ti deimlo'n drist yn yr ysgol?